

Проблема методів навчання у вищій школі

О.І.БАТІСТОВА, канд. техн. наук

Харківська національна академія міського господарства

Проблема методів навчання є однією з найсуттєвіших у виховній роботі студента.

Методи навчання – це способи взаємодії викладача та студентів, спрямовані на засвоєння студентами знань, формування вмінь, навичок, розвитку вільної та творчої особистості. В дидактичній літературі іноді розрізняють методи викладання, що стосуються діяльності вчителя і методи навчання, що забезпечують протікання навчальної діяльності учнів.

Методи викладання – це засоби та прийоми, за допомогою яких викладач передає студентам знання та організує їх пізнавальну діяльність. Методи викладання також включають: засоби вивчення пізнавальних можливостей студентів, прийоми підготовки викладача до занять, вибір форми проведення занять, прийоми підтримання дисципліни та створення на заняттях творчої активності студентів.

Методи навчання – це засоби та прийоми, за допомогою яких студенти оволодівають знаннями як під керівництвом викладача, так і самостійно. До них відносять сукупність прийомів, які дозволяють студентам чітко та у повному обсязі сприймати навчальну інформацію, осмислювати та надовго її запам'ятовувати.

У педагогічній практиці існують як традиційні, так і нетрадиційні методи викладання.

До основних прийомів викладання відносять:

- прийоми активізації сприйняття, пам'яті, мислення, мови студентів;

- прийоми, що активізують почуття та вольові якості студентів, пов'язані з вивченням навчального матеріалу;

- прийоми, які сприяють створенню та вирішенню проблемних ситуацій;

- прийоми контролю, самоконтролю, самонавчання студентів.

У навчальному процесі вузу найчастіше використовуються методи, направлені на передачу студентам знань, формування вмінь та навичок. До них відносять:

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, інструктаж, бесіда, лекція);

2. Наочні методи (ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження);

3. Методи самостійної роботи (вивчення літератури, рішення практичних задач, самостійне виконання лабораторних робіт, спостереження за явищами, що вивчаються, огляд телевізійних передач, праця з Інтернетом);

4. Практичні методи (вправи, лабораторні роботи, практичні заняття, графічні роботи, дослідницькі роботи).

Крім традиційних, у практиці педагогіки вищої школи за останні двадцять років великого розповсюдження та застосування набули й інші методи навчання, які називають *нетрадиційними*. Серед них певної уваги заслуговують так звані "*активні*" методи навчання. Особливістю є спонукання студента та викладача до активності, обов'язкову взаємодію в процесі навчання студентів між собою чи з іншими суб'єктами НВП.

Є.А.Литвиненко і В.І.Рибальський виділяють сім основних методів активного навчання: ділова гра, розігрування ролей, аналіз конкретних ситуацій, активне програмове навчання, ігрове проектування, стажування та проблемна лекція. Методи активного навчання використовуються для тренування та розвитку творчого мислення студентів, формування в них відповідних практичних умінь та навичок. Вони стимулюють і підвищують інтерес до занять, активізують та загострюють сприймання навчального матеріалу.

Задля найефективнішого процесу навчання необхідно використовувати як традиційні, так і новітні методи навчання.